

Heidi Dammann
Movassbakken 3
0891 Oslo

Borgarting lagmannsrett
Postboks 8017 Dep
0030 Oslo

Oslo, 16. april 2018

Anketilsvar til Høyesterett

Sak nr: 15-192367ASD-BORG/03

Ankende part: Advokatfirmaet Østberg AS
Postboks 7047 St. Olavs plass
0130 Oslo

Prosessfullmektig: Advokat Krisitan Voie Danielsen
Advokatfirmaet Hulaas AS
Postboks 6488 Etterstad
0606 Oslo

Ankematpart: Turid Heidi Dammann
Movassbakken 3
0891 Oslo

---o000o---

1 Innledning

Dette tilsvar gjelder anke erklært av Advokatfirmaet Østberg AS ved ankeerklæring av 15. mars 2018.

I det følgende vil ankende part bli benevnt «Østberg», mens ankematparten vil bli benevnt «Dammann».

Saken mellom Østberg og Dammann vil heretter bli benevnt «salærsaken». Saken mellom Rein Dammann på den ene siden, og Villmarksleiren ANS og Turid Heidi Dammann på den annen side, hvor adv. Østberg var prosessfullmektig for Villmarksleiren ANS og Turid Heidi Dammann, vil bli benevnt «leirsaken».

Et sentralt dokument i saken er gjennomgående blitt omtalt som «hjelpeskrevet». Denne betegnelsen er uriktig og tilslørende. Dokumentet ble utarbeidet for å beskrive oppdraget for prospektive advokater som ville vurdere oppdraget. Denne side har siden før tingrettsbehandlingen i salærsaken gått over til å betegne dokumentet som «oppdragsbeskrivelsen.»

1.1 Tilsvarsfristen. Prosessfullmektig

Lagmannsretten satte i brev av 5.4.2018 ny frist for tilsvaret den 16. april 2018. Dette tilsvaret er derfor rettidig.

1.2 Anken

Ankeerklæringen gjengir sakens faktiske sider feil og upresist på en rekke punkter, og flere av ankegrunnene bygger på en uriktig lesning av lagmannsrettens dom. Dette vil bli gjort nærmere rede for i punkt 3 nedenfor.

Anken er i realiteten grunnløs.

Lagmannsretten fant, uten at Dammanns motkrav ble uttømt, at Dammanns krav oversteg Østbergs krav med en margin på kr. 223.853,-. Skulle Østberg få medhold i deler av sin anke vil likevel ikke lagmannsrettens domsslutning være feil.

Den foreliggende sak er ikke vel egnet til å belyse de temaer Østberg mener at denne saken reiser.

Sakskomplekset har versert for domstolene siden 2011. Nå bør Dammann få fred til å gjenoppta sitt normale liv.

1.3 Lagmannsrettens dom

Lagmannsrettens avgjørelse er grundig og åpenbart korrekt i sine domsgrunner og domsslutningen.

Lagmannsretten har funnet at Dammann har krav mot Østberg som overstiger Østbergs krav med god margin, og dette fører alle Dammanns krav er behandlet fullstendig.

Det er likevel slik at betydelige deler av faktum ikke kunne belyses tilstrekkelig under den avsatte tid. Jeg viser til lagmannsrettens uttalelse i dommens side 28 annet avsnitt (punkt 6):

Turid Heidi Dammann har reist en rekke innsigelser til måten Østberg håndterte hennes motkrav mot Rein Dammann knyttet til skiftet og Rein Dammanns bruk av en bankkonto knyttet til selskapets drift (603-kontoen). For å kunne ta stilling til hvorvidt Østberg har misligholdt sine forpliktelser i denne sammenheng, kreves det omfattende faktiske og rettslige vurderinger. Det er fremhevet enkelte bevis under ankeforhandlingen som kan underbygge manglende aktsomhet fra Østbergs side. Bevisbildet er imidlertid begrenset, og lagmannsretten finner derfor ikke grunn til å konkludere med hensyn til berettigelsen av disse kravene fra Turid Heidi Dammann all den tid retten allerede har kommet til at hennes motkrav samlet sett overstiger Østbergs salærkrav, jf. punkt 7 nedenfor.

Tapene som Dammann søkte å dokumentere, som det ikke var tid til, løper opp i over to millioner kroner.

Dersom lagmannsrettens dom skulle endres slik at de erstatninger og prisavslag som lagmannsretten tilkjente Dammann skulle avkortes mer enn marginen (se nedenfor), vil det bli nødvendig å ta opp til full vurdering disse deler av faktum. Dette innebærer at det vil måtte avsettes betydelige ressurser og tid til å behandle anken eller til en fornyet behandling i lavere instanser, skulle lagmannsrettens avgjørelse bli opphevet.

Adv. Østbergs to fakturaer til Dammann lød på til sammen kr. 606.001,- inklusive merverdiavgift. Lagmannsretten fant grunnlag for reduksjoner i Dammanns betalingsforpliktelse på til sammen kr. 679.854,-. Dette gir en margin på kr. 73.853,-. Dammann har betalt to ankontoinnbetalinger på til sammen kr. 150.000,-. Det foreligger således en margin på kr. 223.853,- før det inntreer noen betalingsplikt for Dammann.

1.4 Avledet anke

Hittil har Dammann ikke fremsatt krav om tilbakebetaling eller erstatning utover det som kunne anføres som motregningsinnsigelse til Østbergs krav. Dette har sammenheng med de erfaringer Dammann har gjort i norsk rettsvesen, hvor det er blitt klart for henne at sannsynligheten for at et enkelt krav gis medhold er begrenset selv om kravet er berettiget, og sannsynligheten for at samtlige av et stort antall krav gis medhold er forsvinnende selv om hvert av kravene er berettiget. Risikoen er derfor stor for at sakskostnader vil langt overstige gevinsten ved å fremsette alle krav man mener seg berettiget til.

Dette inntrykk av norsk rett ble vesentlig bekreftet ved tingrettens behandling av den foreliggende sak. Nå foreligger imidlertid en grundig dom fra Borgarting lagmannsrett i den foreliggende sak hvor hun er blitt hørt på vesentlige punkter, og dersom Høyesterett velger å tillate anken fremmet, vil det bli søkt om at det tillates fremsatt motkrav som kan reparere noe av de tap Dammann er blitt påført.

Dette kan ytterligere medføre at de krav som lagmannsretten ikke fant å måtte behandle, vil måtte behandles. Det må derfor avsettes tilstrekkelig tid og ressurser til dette.

2 Ankens prinsipielle side

Det anføres at anken ikke skal tillates fremmet. Samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken avgjort i Høyesterett, jf. tvisteloven § 30-4 (1).

Ankens anførsler i denne forbindelse er ikke riktige.

Det er ikke riktig at lagmannsretten har anvendt en for streng aktsomhetsnorm. Dette behandles nærmere i punkt 3.2 i dette tilsvar.

Det er ikke riktig at saken reiser spørsmål om «*anledningen til fremme krav mot egen prosessfullmektig, og på den måte få en «omkamp» om domstolens vurdering i den opprinnelige saken,*» jf. anken side 3 avsnitt 5.

Retten til å bestride et uriktig salærkrav er grunnleggende. Det er intet i denne anken eller i lagmannsrettens dom reiser spørsmål ved denne rett.

Det er ikke riktig at lagmannsretten har utmålt erstatning uten at det er konstatert økonomisk tap.

Det er ikke riktig at «lagmannsretten har på sentrale punkter unnlatt å ta stilling til sentrale anførsler fra Advokatfirmaet Østberg AS.»

3 Ankens faktiske grunnlag

Nær samtlige anførsler som anken bygger på, bestrides.

3.1 Vedrørende ankens «faktiske hovedpunkter» (Ankens 3.a)

3.1.1 Resultatet i leirsaken

I ankens punkt 3.a er gjengitt domsslutningen i tingrettens dom i leirsaken, men unnlater i denne forbindelse å nevne lagmannsrettens kjennelse i Rein Dammanns anke over sakskostnadene. Beskrivelsen er således egnet til å skape et helt uriktig inntrykk av leirsakens materielle utfall.

Borgarting lagmannsrett avsa kjennelse med slik slutning:

I saken mellom Rein Dammann og Villmarksleiren ANS:

1. Anken forkastes
2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler Rein Dammann 13 250 - trettentusentohundreogfemti- kroner til Villmarksleiren ANS innen 2 -to- uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.

I saken mellom Rein Dammann og Turid Heidi Dammann:

3. I sakskostnader for tingretten betaler Turid Heidi Dammann 238 000 - tohundreogtrettiåttetusen- kroner til Rein Dammann innen 2 -to- uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.
4. I sakskostnader for lagmannsretten betaler Turid Heidi Dammann 22 240 - toogtyvetusentohundreogførti- kroner til Rein Dammann innen 2 -to- uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.

(Sak 13-144488ASK/BORG/03.) I premissene heter det blant annet:

Lagmannsretten slutter seg til den ankende parts vurdering av at han må anses for å ha fått medhold i motsøksmålet anlagt av Turid Heidi Dammann i det vesentlige, jf. Tvisteloven § 20-2 andre ledd. Etter lagmannsrettens syn er det ikke grunnlag for å anvende unntaksreglene i tvisteloven § 20-3 da Turid Heidi Dammann ikke kan anses å ha fått medhold av betyding.

(Side 9 nest siste avsnitt.) Det er således ikke riktig at Dammann ble tilkjent det vesentlige av sakens omkostninger.

3.1.2 Salærsaken: Tingretten ga ikke medhold i det vesentlige

Østberg anfører at han i tingretten i salærsaken fikk medhold i det vesentlige.

Tingretten i salærsaken fant at Dammann hadde rett til prisavslag på til sammen 107 200,- og partene skulle bære hver sine egne saksomkostninger. Det er ikke grunnlag for Østbergs anførsel.

3.2 Aktsomhetsnorm (Ankens 3.b)

Østberg anfører at lagmannsretten har anvendt en for streng aktsomhetsnorm.

Dette konkretiseres i første omgang med henvisning til lagmannsrettens setning: «*Ved vurderingen av kravet til aktsomhet i herværende sak legger lagmannsretten til grunn at kravet skjerpes i og med at klienten var en privatperson med blant annet dokumenterte kognitive utfordringer. Videre stod hennes livsverk og fremtidige arbeidsplass på spill.*» (lagmannsrettens dom side 15, slutten av avsnittet under overskriften «1. Nærmere om det ulovfestede ansvaret.»)

Rettssetningen er ikke feil slik den er praktisert i den foreliggende sak.

Det er ikke kontroversielt at en advokat har plikt til å informere sin klient og gi råd. Dette må gjøres på en slik måte at budskapet når frem, og klientens forhold kan ha innvirkning på hvordan dette kan oppnås.

En rekke av rettens vurderinger knytter seg til hvordan Dammann ble informert eller ikke, og hvordan hun ble varslet om prosessrisiko.

Imidlertid er ikke lagmannsrettens funn avhengig av denne rettssetningen. Dammann mottok for første gang konkret informasjon om medgått tid da det var medgått 60 timer, og da ingen informasjon om hva som kunne forventes å medgå fremover. Det neste «signal» var en akonto-faktura tilsvarende at det skulle være medgått 75 timer, på et tidspunkt da det var medgått nærmere 200 timer. Klienten fikk for første gang se en timeliste da hun fikk faktura datert 6. mars – i en e-post av 13. mars, åtte dager etter avsluttet hovedforhandling. Det er ikke nødvendig å ha kognitive problemstillinger for at dette skal være lite og sen informasjon.

Noen av de vurderingene en prosessfullmektig må gjøre vedrører hvilken betydning en sak har for klienten. Selv om Villmarksleiren ANS ikke var et selskap med stor økonomisk verdi for andre, hadde det en særlig betydning for Dammann ved at den representerte en mulighet til yrkesaktivitet. Villmarksliv er Dammanns ekspertise, og leiren var hennes livsverk.

Østberg anfører at Villmarksleiren var allerede tapt, og påberoper tingrettsdommen i leirsaken som bevis, se ankens side 5 avsnitt 7 og utover.

Sitatet er brukt på villedende måte. Det er ikke korrekt at leiren allerede var tapt.

Spørsmålstillingen i leirsaken var at saksøker Rein Dammann hadde argumentert for at selskapet Villmarksleiren ANS hadde en verdi på rundt kr.1.660.000,-, hvorav det meste var «goodwill», og han krevde at Dammann betalte ham ut med halvparten av dette beløpet (men krevde om lag 70.000 mindre på grunn av en regnefeil). Tingrettens uttalelse er ment som en bekreftelse på at Rein Dammanns krav var uriktig.

Å hevde at leiren var tapt, er en helt annen anførsel. Leiren hadde holdt arrangementer frem til og med 2011-sesongen. Leiren var såpass nedslitt at dette ble en umulighet uten i det minste å fornye

teltdukene. Dette kan gjøres for langt lavere beløp enn én million, men Dammann var avhengig av å vinne frem i det minste med noen av sine motkrav for å kunne finansiere dette.

Vitnet Gulliksen (og vitnet Jaran Dammann) ble ført av Rein Dammann i den hensikt å underbygge et langt høyere inntekspotensiale enn det som var godtgjort i regnskaper. Disse vitnene hadde visjoner om en helt annen driftsform og uttalte seg i sine vitnemål i henhold til disse visjonene da han nevnte en investering på én million. Jeg viser bl. a. til ordene «utnyttet potensiale» i sitatet fra tingrettens dom.

Dette må sees i lys av at Villmarksleiren hadde gitt eierne en årlig arbeidsgodtgjørelse på kr. 410.000 og andre inntekter på om lag 170.000,- årlig av en årlig omsetning på om lag 1,5 millioner i perioden 2004-2008. For Dammann som på grunn av sine spesielle forhold vanskelig kunne ta seg annet arbeid, var dette av vesentlig verdi.

Jeg viser også til det som ble anført i Dammanns begjæring av 31.1.2018 til lagmannsretten om reasumering, hvor det inngikk en imøtegåelse av Østbergs anførsel om at Dammann ikke ville kunne drive leiren. Der godtgjøres bl. a. at kundegrunnlaget var i orden.

Denne mulighet stod på spill. Det er da intet i veien med det faktiske grunnlaget for lagmannsrettens rettssetning.

Det må likevel påpekes at de aktsomhetsvurderinger som lagmannsretten gjør i de enkelte tvistespørsmål på ingen måte er avhengig av en slik «skjerpet» forståelse av aktsomhetsnormen. Lagmannsretten har konkludert slik:

I denne saken har Østbergs mislighold medført at Turid Heidi Dammann ikke har fått fremmet og avgjort krav mot Rein Dammann. Hun ble videre ikke gitt muligheten til å trekke krav forbundet med betydelig prosessrisiko og betydelige sakskostnader. Videre har Østbergs håndtering av saken svekket Turid Heidi Dammanns tillit til rettsprosessen som sådan.

Å få avgjort krav er en sentral del av hva man betaler for, når man engasjerer en advokat og påtar seg prosessrisiko. Selv om avgjørelsen skulle være negativ, har man fått noe – en avgjørelse og en mulighet til å legge saken bak seg. Når kravet ikke er avgjort på grunn av adv. Østbergs forhold, har hans tjenester knyttet til disse krav ingen verdi for klienten. Dette gjelder uavhengig av klientens spesielle forhold.

3.2.1 «Omkamp»

I siste avsnitt av ankens punkt 3.b, side 6 annet avsnitt, synes Østberg å mene at en advokat klient ikke skal kunne prøve advokatens utførelse av oppdraget dersom det betyr å gå inn på oppdragets konkrete problemstillinger, da det ville medføre en «omkamp». Dette synspunktet nevnes også i ankens punkt 2, første avsnitt (side 3 femte avsnitt).

Lagmannsretten har ikke på noe punkt konkludert i strid med tingrettens dom i leirsaken. Vurderingstemaene har vært knyttet til Dammanns anførsler om forsømmelser og avtalebrudd fra Østbergs side. Dette utgjør ingen omkamp.

Flere av Dammanns krav knyttet seg til adv. Østbergs håndtering av viktige bevissspørsmål i leirsaken, men det fremgår av lagmannsrettens dom at den ikke fant det nødvendig å gå nærmere inn på det

relevante faktum, da lagmannsretten allerede hadde funnet å gi Dammann medhold i krav som oversteg Østbergs salær. Også i denne henseende er det ikke riktig at saken skulle reise spørsmål om anledningen til å få en «omkamp».

3.2.2 Tidsaspektet, bevis blir gamle

Anken nevner som moment i denne forbindelse at det er gått fem år.

Lagmannsrettens dom bygger i liten utstrekning på vitners erindringer. Det foreligger lydbandopptak av store deler av forhandlingene i tingretten i leirsaken, og deler av adv. Østbergs foredrag og prosedyre ble avspilt i lagmannsretten.

Sakens realiteter kunne ha fått en reell behandling mye tidligere hvis ikke Østberg hadde krevet avskjæring av det vesentlige av Dammanns bevis for tingretten. Østberg søkte å villede retten da han anførte i prosesskrift av 7.8.2015 at det ikke var tydelig redegjort for hva bevisene skulle godtgjøre, og siktet da til Dammanns prosesskrift av 7.7.2015 der det var redegjort for påstandsgrunnlaget over 19 sider, og hvert enkelt bevis ble påberopt under avsnittet som anga hva beviset skulle godtgjøre.

Lagmannsretten har bekreftet at disse bevisavskjæringene var uriktige, og at bevisene og anførslene de skulle godtgjøre var sentrale i saken. Det vises til lagmannsrettens dom punkt 8 side 28 og 29.

Østberg har også under forberedelsen av lagmannsrettens forhandlinger anvendt taktikker som var egnet til å påføre Dammann slike unormale belastninger at dette utløste ny forverring av Dammanns hjerte- og blodtrykkslidelse og ytterligere ett års utsettelse.

Østberg unnlot under saksforberedelsen å klargjøre sitt påstandsgrunnlag knyttet til Dammanns anførsler. Det ble fremlagt et faktisk utdrag der de omtvistede bevis var utelatt, og tilleggsutdraget ble ikke klart før den samme dag som hovedforhandlingen skulle ha begynt. Dertil varslet Østbergs prosessfullmektig Voie Danielsen at han ville kreve avskåret de samme bevisene på nytt. Dette ble ikke realisert. For ordens skyld påpekes likevel at det var adv. Voie Danielsens udokumenterte «omgangssyke» som skulle vare fra onsdag morgen og ut uken, som utløste at de første rettsdager i januar 2017 gikk tapt, og medførte at saken måtte gjennomføres på færre dager og at Dammann ikke kunne få de nødvendige hviledager mellom forhandlingenes dager. Dammann stod atter overfor en rettsbehandling med de samme mangler som tingrettens behandling.

Østberg er dermed selv skyld i at saken først fikk en reell prøving i januar 2018.

3.3 Fri sakførsel (Ankens 3.c)

Under dette punkt gjør anken gjeldende en rekke ting.

- a) At Dammann ikke oppfylte vilkårene for fri sakførsel
- b) At Østberg måtte vente på svar fra forsikringsselskapet og deretter ble løst fra sitt oppdrag.
- c) At rettshjelpsdekningens betydning ikke ble berørt av lagmannretten
- d) At det ikke var bevisførsel rundt spørsmålet om Dammann ville blitt innvilget fri sakførsel.
- e) At Dammann ikke ville blitt innvilget fri sakførsel.

I ankens punkt om ankegrunner er det også anført

- f) lagmannretten har lagt til grunn at en advokat plikter å søke om fri sakførsel før et oppdrag påbegynnes

Alle anførslene bestrides.

3.3.1 Angivelig plikt til å søke fri sakførsel før oppdrag påbegynnes

Retten har ikke uttalt at det måtte søkes om fri rettshjelp før oppdraget påbegynnes.

Lagmannsrettens dom uttaler at

«Østberg hadde en klar plikt til raskt å klarlegge de faktiske forholdene for å kunne ta stilling til om han måtte søke om fri rettshjelp for Turid Heidi Dammann» (side 20 avsnitt 4)

og at

advokat «Østbergs plikt til å avklare muligheten for fri rettshjelp i skiftesaken var en av de første han måtte adressere da han overtok saken tidlig i oktober 2012» (side 20 siste avsnitt).

Adv. Østberg opplyser at han sendte en forespørsel til Heidi Dammanns forsikringsselskap IF forsikring vedrørende forsikringsdekning på grunnlag av poliser tegnet av selskapet Villmarksleiren ANS. Han opplyste å ha purret forsikringsselskapet den 27.2.2013, umiddelbart før hovedforhandlingen begynte. I svar på purringen, e-post av 28.2.2013, opplyste forsikringsselskapet at det ikke hadde mottatt noen henvendelse fra adv. Østberg tidligere, og at en eventuell dekning ikke lenger kunne påberopes da det var gått over ett år siden stevning og motsøksmål i saken. Denne tidsfristen var utløpt før adv. Østberg overtok oppdraget. Selv etter dette svaret har adv. Østberg ikke søkt om fri rettshjelp i de tre ukene frem til han ble løst fra sitt oppdrag den 22. mars. 2013.

Dammann opplyste til adv. Østberg om forsikringspolisen for det tilfelle at politen kunne dekke noe av kostnadene i forbindelse med de deler av tvisten som vedrørte selskapet. Det er ikke å forvente at en forsikringspolise tegnet av selskapet Villmarksleiren ANS skal dekke rettshjelp til en skiftetvist mellom deltakerne i selskapet. Advokat Østberg skulle søkt om fri sakførsel for den del av tvisten som gjaldt ektefelleskifte. Han gjorde det ikke.

3.3.2 Angivelig uriktig faktum vedrørende fri sakførsel

Dernest kommer spørsmålet om unnlatsen av å søke om fri rettshjelp har medført adekvate tap for Turid Heidi Dammann.

Advokat Østberg har i sin forklaring til Lagmannsretten lagt vekt på at han mente at Turid Heidi Dammann ikke oppfylte vilkårene for fri sakførsel, på grunnlag av hennes antatte samboerforhold med hjelperen Perez-Terron og på grunnlag av hennes formuessituasjon. Det fremstod som at dette var forhold som ble styrende for at han ikke søkte om fri rettshjelp. Retten fant at hans vurderinger på disse to punkter var klart uaktsomme. Hans undersøkelser var helt utilstrekkelige.

Østberg har anført at retten ikke har drøftet i dommen det fremlagte bevis for at Turid Heidi Dammann ved søknad om etterbevilling fikk avslag fra Fylkesmannen.

Fylkesmannens avslag var begrunnet med at tingretten i leirsaken hadde funnet at skiftekravet var foreldet. Men tingrettens konklusjon i dette spørsmålet er et resultat av adv. Østbergs mangelfulle behandling av oppdraget.

Fylkesmannens avslag er også uriktig og bygger på uriktig faktum. Saken var en sak etter ekteskapsloven. Hvorvidt skifte allerede hadde funnet sted i 2006 eller ikke, var et av stridstemaene, og en av ankegrunnene det ble søkt om støtte til. Det er da klart uriktig av fylkesmannen å nekte fri saksførsel på dette grunnlag.

Det er uansett innlysende at ved søknad i rett tid kunne ikke fylkesmannen ha avslått på grunnlag av tingrettens fremtidige funn.

Østberg har også påberopt som bevis at Advokatforeningens disiplinærutvalg var enig med ham. Imidlertid bygger ikke disiplinærutvalget i dette spørsmålet på noe som ikke kan vurderes bedre av lagmannsretten. Tidsnærhet har ingen relevans for noen av momentene. Advokatforeningens vurdering er også åpenbart feil.

3.3.3 Utmålingen av prisavslaget knyttet til manglende søknad om fri sakførsel

Adv. Østberg spesifiserte i sin salæroppgave versjon to av 25.03.2103, følgende fordeling:

1. Hovedsaken: kr. 463.401,50
2. Motsøksmål – vederlagskravet: kr. 77.700,75
3. Motsøksmål – erstatning: kr. 77.700,75

Bilag 1: Adv. Østbergs e-post av 25.03.2013 til tingrettsdommer Torjus Gard i leirsaken.

Imidlertid bestrider Dammann disse tallene. Adv. Østberg har skjevdelt kostnadene og lagt en hovedvekt på «hovedsaken», altså Rein Dammanns søksmål mot Villmarksleiren. Dette kompliseres ytterligere ved at Østberg, tingretten i leirsaken og lagmannsretten i Rein Dammanns anke over kostnadsfordelingen i leirsaken, har operert med forskjellig systematikk og innhold i begreper som «hovedsøksmålet» og «motsøksmålet».

Dammann anfører at en ny vurdering av utmålingen på dette punkt vil måtte bli skjønnsmessig, og resultatet vil ikke bli vesentlig forskjellig fra lagmannsretten utmåling.

Uansett vil en endring av dette punktet ikke medføre at Heidi Dammann skal betale noe til Østberg. Lagmannsretten stanset sin behandling av Dammanns motkrav mot Østberg da den fant rettmessige motkrav som oversteg hele Østbergs salær med en margin på 73.853,-. Dersom Østbergs korrigerede salæroppgave skulle legges til grunn, vil prisavslaget bli kr. 73.075,75 (77.700,75 minus egenandel 4625) i stedet for kr. 135.876, en endring på kr. 62.801,-. Dette er mindre enn marginen.

Skulle retten komme til en slik endring av prisavslaget at det ikke lenger er en margin til adv. Østbergs salær, vil retten også måtte gå inn på de motkrav Dammen hadde som ikke ble behandlet av lagmannsretten.

3.4 Angivelig manglende fradrag for erstatning (Ankens 3.d)

Lagmannsretten har funnet å tilkjenne Dammann dels erstatninger og dels prisavslag. Erstatningene gjelder beløp som saksøker i leirsaken presumptivt skulle blitt dømt til å betale til Dammann utover det som faktisk ble dømt.

Spørsmålet om hvorvidt Rein Dammann som saksøker i leirsaken har rett til refusjon av deler av de sakskostnader han ble dømt til å betale, på grunnlag av prisavslagene i den foreliggende sak, åpner for en lang rekke kompliserte problemstillinger som alle har det til felles at de ikke vedrører adv. Østbergs stilling. Han har ikke partsinteresser i disse spørsmålene.

Prisavslag har til formål å gjenopprette en balanse mellom de verdier partene får i avtalen. Lagmannsretten har funnet at Østbergs ytelse hadde vesentlige «verdiminus». Mange av disse verdiminus har også nær sammenheng med tap og sannsynlige tap for Dammann.

Dernest er verdiminus knyttet til at Dammann ikke har fått fremmet og prøvet store deler av sin sak. Dammann har fortsatt ikke fått prøvet sin sak selv om Rein Dammann ble dømt til å betale deler av saksomkostningene.

Hva gjelder forliket med forsikringsselskapet til adv. Heidi Bache-Wiig, var dette ikke tilstrekkelig til å dekke utgiftene til adv. Granlis timer.

3.5 Angivelig ikke materialisert tap, forpliktelse til å rydde leiren. Ankens punkt 3.e

Østberg anfører at Dammann ikke har lidd tap knyttet til forpliktelsen til å rydde skogområdet som Villmarksleiren leiet.

Det faktiske grunnlaget for denne anførselen i anken, er feil. Det økonomiske tapet er konstatert og ubestridelig. Villmarksleiren hadde en kontraktsfestet forpliktelse, og denne er da en del av balansen, jf. Regnskapsloven § 6-2 *EGENKAPITAL OG GJELD; D. Gjeld; I. Avsetninger for forpliktelser; 3. Andre avsetninger for forpliktelser*. Adv. Østbergs håndtering av saken, herunder hans manglende klargjøring i foredrag så vel som prosedyre av hva selskapets underbalanse bestod i – han nevnte heller ikke noe beløp – medførte at tingretten i leirsaken måtte på eget initiativ lete frem i de dokumenter som var fremlagt under saksforberedelsen, et regnskap som ikke var dokumentert under foredragene. Forpliktelsen var ikke medtatt der, hvilket er normalt for små selskaper da tallverdien er usikker og endrer seg over tid. Dette medførte at tingretten i leirsaken ikke tilkjente Dammann et beløp tilsvarende halvparten av denne forpliktelsens verdi. Dermed var tapet materialisert.

Det som Østberg så anfører gjelder etterfølgende forhold, men heller ikke de er riktig forstått av Østberg. Dammann så seg tvunget til å akseptere et tidsbegrenset tilbud fra skogeier om å komme fra forpliktelsen mot å nedlegge leiren mange år før leietiden utløp. Skogeier ønsket å komme fri av forpliktelsen til å vedlikeholde og brøyte bilveien inn til snuplassen ved leiren. Leiekontrakten ga henne anledning til å drive frem til 2022 – inklusive fem års kontraktsfestet avviklingsstid fra oppsigelsen gjeldende fra 2017. Dette forseglet hennes tap av livsverket og av all fremtidig arbeidsinntekt i leiren.

Det som fremtvang denne avgjørelsen var de endeløse rettssakene hvor nær alle avgjørelser under saksforberedelsene hadde karakter av total overkjøring. Ingen av de argumenter Dammann anførte ble kommentert i avgjørelsene. Dette var sterke signaler om at hun ville komme til å tape sakene og bli pålagt enorme saksomkostninger. Da Dammann til sist likevel vant frem overfor Protector forsikring, var leiren allerede nedlagt. Jeg viser også til de omfattende saksbehandlingsfeilene i den foreliggende sak.

3.6 Ikke hensyntatt tingretten i leirsakens vurdering av adv. Østbergs salær

Østberg anfører i ankens punkt 3.f, side 8 avsnitt 6, at retten ikke har tatt hensyn til at tingretten i leirsaken vurderte salærets størrelse.

Tingretten i leirsakens vurdering av adv. Østbergs salær gjaldt de innsigelser som saksøker i leirsaken innga mot salæret. Dammann hadde på dette tidspunktet ikke mulighet til å fremme sitt syn. Det minnes om at Dammann for første gang mottok en timeliste den 13. mars, i en faktura som var tilbakedatert til 6. mars. Tingretten i leirsakens vurdering av salæret er overhodet ikke relevant for den foreliggende tvist da den omfatter ingen av de momenter som Dammann har gjort gjeldende fra og med klagen til advokatforeningens disiplinærutvalg i 2013.

3.7 Angivelig ikke vurdert det totale resultat (ankens punkt 3.f)

Østberg anfører i ankens side 8 følgende:

Advokat Østberg vant på vegne av ankemotparten frem i det alt vesentligste og ankemotparten ble følgelig tilkjent omkostninger for tingretten. Når en advokats prestasjon skal vurderes i relasjon til et prisavslag må resultatet for klienten vurderes.

Denne beskrivelsen av totalresultatet er uriktig.

Dammann ble dømt til å betale 238.000 i saksomkostninger til saksøker i leirsaken. Dette ble utfallet av saksøker i leirsakens anke til lagmannsretten over saksomkostningsfordelingen. Det er slett ikke riktig at Dammann vant frem i det alt vesentlige i leirsaken.

Dernest er beskrivelsen villedende fordi den ikke tar hensyn til de kravposter som ikke ble fremmet.

De kravposter som ble fremmet, men tapt, ble fremmet på uforsvarlig vis.

Selv om en skulle anta at kravene ikke ville ført frem uansett – hvilket bestrides – er Dammann i dag i den situasjon at hun tror hun hadde gyldige krav, men vet ikke om det ville holdt i retten ved en forsvarlig prøving. En slik viten er en vesentlig faktor i hva hun ville betale adv. Østberg for. Dette er en «verdiminus» i den forstand som Advokatlovutvalget bruker dette ordet i sin beskrivelse av gjeldende rett. (det må jo være en grunn til at advokatlovutvalget bruker ordet «verdiminus» og ikke det vanlige erstatningsrettslige begrepet «tap».) Holdt opp mot dette, blir det irrelevant at Dammann fikk medhold i andre tvistepunkter.

Lagmannsretten har ikke funnet det nødvendig å gå tilstrekkelig dypt inn på de faktiske forhold knyttet til disse tapene ettersom retten allerede hadde konstatert motkrav som oversteg adv.

Østbergs salærkrav. Likevel antyder lagmannsretten at det forelå beviser som pekte i retning av Dammanns syn, jf lagmannsrettens dom side 28, punkt 6.

3.8 Angivelig mangelfulle domsgrunner

Anken foregir manglende domsgrunner på grunnlag av ovennevnte punkter. Ettersom ankens anførsler i ovennevnte punkter ikke har grunnlag i realitetene, er også denne ankegrunnen uten realitet.

4 Sakskostnader

Jeg har fått bistand av Enrique Perez-Terron til å skrive dette tilsvaret, og skal betale kr. 17.700,- for dette. Han har brukt 29,25 timer à kr. 600,- og kr. 150,- i utgifter. Jeg krever dette dekket som sakskostnader.

Bilag 2: Faktura 2/18 fra Enrique Perez-Terron

5 Påstand

Det nedlegges slik påstand, med sedvanlige forbehold:

Prinsipalt:

1. Anken tillates ikke fremmet

Subsidiært:

2. Anken forkastes

I alle fall:

3. Turid Heidi Dammann tilkjennes sakens omkostninger.

* * *

Oslo, 16. april 2018

Turid Heidi Dammann